

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

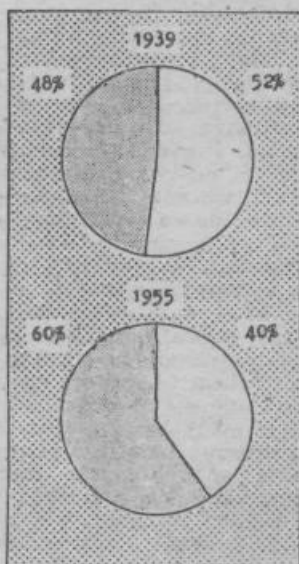
Jugoslovanska proizvodnja električne energije je leta 1939 znašala skupno 1.173 milijonov kilovatnih ur. Od tega je bilo proizvedeno v hidrocentralah 566 tisoč, v termocentralah pa 607 tisoč kilovatnih ur.

Sedaj je razmerje med energijo iz hidrocentral in termocentral spremenjeno. Leta 1955 je bilo v hidrocentralah proizvedeno 2.010 milijonov kilovatnih ur, v termocentralah pa 1.730 milijonov kilovatnih ur ali okrog 40 odstotkov.

Povprečna mesečna proizvodnja je v razdobju januar-oktober znašala leta 1955 354 milijonov kilovatnih ur, medtem ko je povprečna mesečna proizvodnja v istem razdobju letos znašala 405 milijonov kilovatnih ur električne energije.

Nedavni začetek obratovanja termocentral v Čatičih kakor tudi ponovno obratovanje hidrocentrale Jablanica po čiščenju bosta prispevala, da se bo proizvodnja električne energije še bolj povečala.

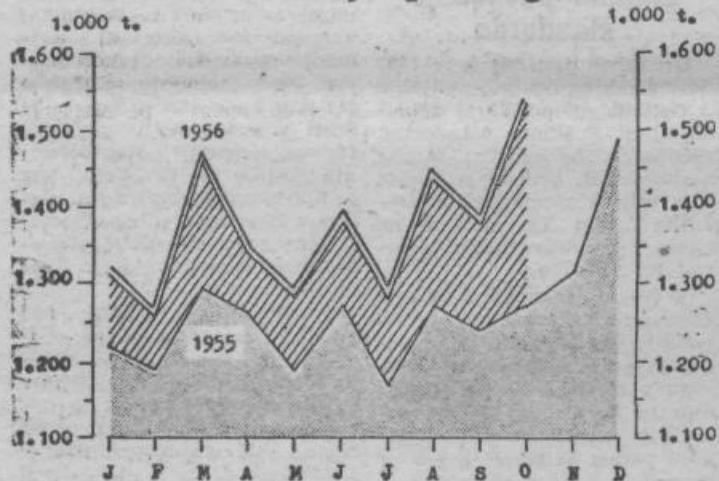
Zahodno področje države ni bilo združeno z Bosno, ki razpolaga z določenim presežkom

Belo polje v krogih energija termocentral, pikčasto polje energija hidrocentral

električne energije. Z zgraditvijo daljnovoda Jajce - Zagreb bo ta problem rešen. Dela, ki so zaključni fazi, pa bodo končana šele sredi januarja, če bodo to dopustile meteorološke razmere.

Proizvodnja premoga

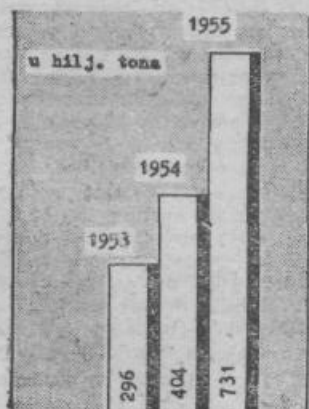
V oktobru letos smo dosegli rekordno proizvodnjo lignita, ki je znašala 690 tisoč ton. Prav tako smo zaznamovali rekordno proizvodnjo rjavega premoga, ki je znašala 746 tisoč ton.

Povprečna mesečna proizvodnja v razdobju januar-oktober je lani znašala 1 milijon 240 tisoč ton, v istem

razdobju letos pa 1 milijon 372 tisoč ton.

Cerprav je bila proizvodnja povečana, je potrošnja še vedno večja. Da bi dobili nove potrebne količine premoga, so bili razen premij, ki jih priznavajo za delo od prazničnih dni, nedavno objavljeni predpisi o nagrajevanju za vsako ono premoga nad določenimi količinami.

Proizvodnja koksa

Od leta 1952 proizvaja Jugoslavija tudi koks. Proizvodnja se je po letih gibala takole (v tisočih ton):

1953	296
1954	404
1955	731

Povprečna mesečna proizvodnja v razdobju 10 mesecev je lani znašala 58.532 ton, medtem ko je povprečna mesečna proizvodnja v letu 1956 znašala v prvih 10 mesecih 75.143 ton.

POVEČANJE PLAČ

Povečanje plač delavcev in uslužbencev, ki ga določa predlog družbenega plana za prihodnje leto, ima dvojni namen: po eni strani doseči povečanje osebne potrošnje, kar je namenjeno predvsem delavcem in uslužbencem, po drugi strani pa izboljšati učinkovitost sistema nagrajevanja.

V povojnih letih smo - zaradi vzrokov, ki so zelo dobro znani - morali vlagati velike napore in sredstva v ustvaritev osnov za nadaljnji razvoj gospodarstva in v hkratno zagotovitev neodvisnosti države. V pogojih, v kakršnih je bila naša država, je to zahtevalo odpoved, začasno tudi na račun življenjskega standarda. Ob koncu teh največjih naporov v zadnjih dveh, treh letih prihajajo življenjski pogoji državljanov čedalje bolj med prve naloge ekonomske politike, ki jo v zadnjem času tudi praktično izvajamo v tej smeri. Prve rezultate bi naj bili dosegli že letos. Dosegli smo jih samo delno - na področju ureditve trga z industrijskimi izdelki, izpopolnjevanja zalog blaga, večje industrijske proizvodnje in sploh ustvarjanja možnosti za večjo potrošnjo predmetov iz domače industrije in iz uvoza.

Tak delen rezultat so predvsem povzročile vremenske razmere, zaradi katerih je slabša kmetijska proizvodnja resno zavrla prizadevanja, da bi se potrošnja povečala. Tako se je zgodilo, da se realni zaslužek delavcev in uslužbencev, vzeti v celoti, ni popravil v primerjavi z letom 1952, če ni celo nekaj nižji.

Spodbuda za kvalificirano delo

Ko govorimo o odločnejših spremembah, ki jih pričakujemo v tem pogledu prihodnje leto, moramo upoštevati, da povečanje realnih zaslužkov in izboljšanje življenjskih pogojev ni samo socialna, temveč prav tako tudi ekonomska potreba. Najbolj grobo povedano, da bi plača dejansko predstavljala spodbudo za proizvajalca, mora realno pomeniti količino blaga in uslug, ki je za-

— za nekvalificirane delavce	7.780 din
— za priučene	9.110 din
— za kvalificirane	11.200 din
— za nekvalificirane delav	16.270 din

Razlike so še precej manjše, če upoštevamo tudi otroške dodatke, ki niso odvisni od kvalifikacij. Z dvema otroškima dodatkom ima kvalificirani delavec le za 25 odstotkov višjo plačo od nekvalificiranega.

Zaradi vsega tega predlagamo, da se z določenim pove-

dostna, da ga do kraja zainteresira, da ga materialno večje na delovno mesto in da predvsem prav tu, a ne s honorarnim in zasebnim delom išče možnosti za nadaljnje povečanje svojih dohodkov.

V zvezi s tem zadnjim je tudi drugi namen določenega povečanja: dosega večjih razponov v plačah posameznih kategorij. V zadnji številki »Naše skupnosti« smo med stalnimi statističnimi pregledi na četrti strani objavili tudi primerjave plač delavcev in uslužbencev v gospodarstvu po kategorijah. Iz teh primerjav je razvidno, da so sedaj razponi premajhni, da bi mogli biti dejanska spodbuda za strokovno usposabljanje in obvladanje dela. Brez otroškega dodatka so plače povprečno znašale v industriji in rudarstvu v drugem tromesečju letos:

čanjem plač hkrati nekoliko popravi tudi položaj kvalificiranih delavcev in uslužbencev v razmerju do nekvalificiranega osebja. Izboljšanje bi izvedli tako, da bi povečali razpone plač.

Tako predlog o povečanju plač teži za tem, da se po eni strani kvalificirano delo

spodbuja in nagrajuje, po drugi strani pa, da se tudi drugim delavcem in uslužbencem ne poslabšajo pogoji življenja, temveč da se v neposredni prihodnosti v določeni meri tudi izboljšajo.

Zato je določeno, da se tudi nekvalificiranemu osebju povečajo plače, čeprav z manjšim odstotkom kakor kvalificiranemu.

Predlagajo, naj se plače nekvalificiranega osebja povečajo za pet, kvalificiranega pa za deset odstotkov. Razen tega bi omogočili večji delež plač pri dobičku, kar bi povečalo plače še za dva odstotka. Sploh je težnja, da se delež plač v dobičku povečuje.

Možnosti sedanjega plačilnega sistema

Povečanje plač ne bo pomenilo spremembe sistema nagrajevanja, temveč samo še en ukrep v okviru tega sistema. Njegova korenita izpremenitev očitno še ni dozorela in zahteva še dela, raziskovanj in preizkušanj, posebno pa preizkušanja v praksi vseh tistih sprememb, s katerimi računajo.

To je treba pripomniti toliko prej, ker je potrebno, da se mnoge stvari sedanjega plačilnega sistema dosledno izvedejo in izkoristijo, ker imajo nesporne prednosti in ker bodo končno, v katerikoli obliki, v bistvu morale ostati neglede na spremembe (samo izpopolnjene). To se v prvi vrsti nanaša na norme in premije.

Lahko svobodno rečemo, da bodo na primer norme v organizaciji nagrajevanja znotraj podjetja vedno predstavljale eno izmed najvažnejših osnov neglede na veljavni plačni sistem. V številnih podjetjih pa ni bilo opravljeno niti delo, ki je prvi pogoj za pravilno normiranje: solidna ocena dela in sistematizacija delovnih mest, ki je zasnovana na znanstvenem reševanju delovnega procesa.

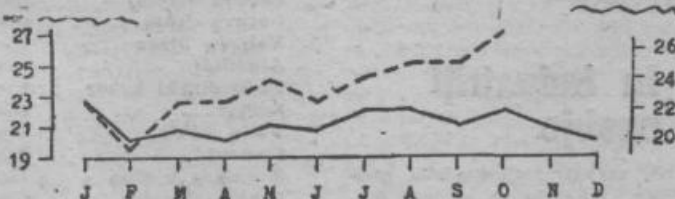
Realna in učinkovita razdelitev premij je odvisna prav tako od tega pripravi, ker se dajanje premij sicer lahko popolnoma izkrivi, pa pripelje do rezultatov nasprotnim tistim, ki jih želimo.

Nedvomno je, da ima plačni sistem svoje slabosti. Vendar imajo tudi z njim, posebno pa z normami in premijami, organi upravljanja v gospodarskih organizacijah v rokah tako sredstvo za povečanje delovne produktivnosti, ki še zdaleč ni popolnoma izkoriščeno in ki lahko da pomembne rezultate. K temu se sedaj priključuje tudi nov ukrep: povečanje realnega zaslužka in večji razponi pri nagrajevanju kvalificiranega in nekvalificiranega dela.

Ne smemo pa pozabiti, da je nadaljnje resnejše in stalnejše povečanje realnega zaslužka v bistvu odvisno predvsem od samih gospodarskih organizacij in od tega, kako bodo izkoristile sedanje možnosti za povečanje delovne proizvodnosti.

M. Jakič

Proizvodnja in predelava nafte

Povprečna proizvodnja nafte je za razdobje januar-oktober 1955 znašala 21.404 tone nafte na mesec. V istem razdobju letos znaša povprečje 23.790 ton.

Proizvodnja surove nafte je v oktobru letos neznatno

manjša od letne proizvodnje v letu 1946. Pred vojno smo proizvajali brezpomembne količine. Sedanja jugoslovanska proizvodnja krije okrog 35 odstotkov potreb, medtem ko ostale količine uvažamo.